

HELSINGIN YLIOPISTO – HELSINGFORS UNIVERSITET

Tiedekunta/Osasto – Fakultet/Sektion Humanistinen tiedekunta		Laitos – Institution Historian laitos	
Tekijä – Författare Ala-Häivälä Kai Ali Untamo			
Työn nimi – Arbetets titel Vankina valkoisten. Oulun vankileiri 1918.			
Oppiaine – Läroämne Suomen ja Skandinavian historia			
Työn laji – Arbetets art Pro gradu		Aika – Datum Helmikuu 2000	
		Sivumäärä – Sidoantal 119+liitteet	
Tiivistelmä – Referat <p>Suomen sisällissodassa keväällä vuonna 1918 syntyi useita vankileirejä, jotka oli tarkoitettu valkoisten vangitsemia punaisia varten. Yksi vankileireistä sijaitsi Oulun Raatinsaareissa. Tässä tutkimuksessa olen tarkastellut Oulun vankileirin vankeja, vartijoita ja leirin oloja sekä valtiorikosoikeuden toimintaa ja leirin kuolleisuutta.</p> <p>Oulun vankileiri toimi Valloitetujen alueiden turvaamisosastoon kuuluneen sotavankilaitoksen alaisuudessa. Vankileiri oli tarkoitettu lähinnä Oulun ja Lapin läänin punavankeja varten. Myös asevelvollisuuskutsuntoja vältelleitä ja asevelvollisuudesta kieltäytyneitä oli vangittujen joukossa. Vankien määrä oli suurimmillaan hieman yli 800. Vangit kuuluivat pääsääntöisesti työväenluokkaan. Vangittuina oli myös naisia, joista suurin osa oli pidätetty venäläisten kasarmeilta. Venäläisiä sotilaita, joita oli noin 1000, pidettiin vangittuina omilla kasarmeillaan, ennen kuin heidät kotiutettiin toukokuun lopussa. Vartijoina toimivat aluksi Oulun ja lähikuntien suojeluskuntajoukot ja toukokuun lopusta lähtien asevelvollisuusjoukot. Erityisesti asevelvollisjoukkoja pidettiin vartiointitehtävään sopimattomina. Sotilaat suhtautuivat tehtäviinsä välinpitämättömästi ja vankeihin myötämielisesti. Heistä suurin osa oli kotoisin samoilta paikkakunnilta, mistä punavangitkin ja he kuuluivat suurimmalta osaltaan myös työväenluokkaan. Asevelvollisjoukot olivat myös ylityöllistettyjä ja sotilaskuri oli olematonta, joten ei ollut ihme, että heinäkuun alussa useat asevelvollissotilaat karkasivat riveistä.</p> <p>Vangit asuivat leirillä ahtaasti ja saivat vain niukasti ruokaa. Leirillä vankeja hoitivat lääkäri ja kaksi sairaanhoitajaa. Sairaanhoito oli hankalaa, koska sairastuneita ja heikkoja vankeja oli paljon. Vankien hengellisestä huollosta oli vastuussa kasvatusosasto, jonka johdossa oli pappi apunaan kaksi kasvatusapulaista. Kesäkuun aikana Oulussa toimintansa aloitti kaksi valtiorikosoikeuden osastoa, jotka langettivat tuomioita samanlaisen linjan mukaisesti kuin muuallakin maassa. Punaisena lankana näyttää olleen työväenliikkeen poliittinen nujertaminen. Kuolleisuuden suhteelliseen alhaisuuteen oli osasyynä se, että vartijat eivät olleet kiinnostuneita tehtäviään kohtaan. He eivät estäneet yhteydenpitoa vankien ja heidän omaistensa välillä. Vartijat eivät myöskään syöllistyneet vankileiriterroriin, vaan suhtautuivat vankeja kohtaan pääsääntöisesti maltillisesti. Vangeilla oli mahdollisuuksia ulkopuoliseen ruoansaantiin omaisten kautta ja työskennellessään leirin ulkopuolella eri työtehtävissä. Vankeja käytettiin vankileirin ulkopuolisiin työtehtäviin paljon. Koska työnantajat oli velvoitettu kustantamaan työssäkävien vankien ruoan, he saivat lisäravintoa ohi vankileiriorganisaation. Siten vangit olivat tarpeeksi vastustuskykyisiä tarttuvia tauteja kohtaan. Oulun vankileirissä kuolleisuus jäikin suhteellisen alhaiseksi hieman alle kuuteen prosenttiin.</p>			
Avainsanat - Nyckelord Suomi 1918 – vankileirit – sisällissota - sotavangit			
Säilytyspaikka - Förvaringställe			
Muita tietoja			